No. 76 | 1833

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Vrijdag den 29 Maart.



LATERE BERIGTEN DER COURANT,

van Donderdag 28 Maart,

behelzende de jongste *Belgische* en *Fransche* Nieuwstijdingen en *Beursprijzen.*

BELGIE.

BRUSSEL, den 27sten Maart.

Het vervolg der beraadslagingen over het oorlogs-budget, was gisteren bij de afgevaardigden aan de orde, doch ook deze zitting is hoofdzakelijk doorgebragt met redeneringen over de staatkundige aangelegenheden in 't algemeen. Intusschen is in dezelve door de oppositie meer beleid en eenheid ontwikkeld, dan in de vorige, waardoor men thans vermeent, dat het ministerie in de aanneming van genoemd budget meer moeijelijkheden zal aantreffen, dan het in den aanvang wel vermoed had. De heer *Pirson* kwam nu al dadelijk met een voorstel voor den dag, om de uitgaven van het budget van oorlog slechts voor zes maanden toe te staan. Hieromtrent werd echter geen besluit genomen. De heer *Dumortier* voerde weder in eene uitgebreide rede het woord; hij wilde het budget van oorlog steeds uit een staatkundig gezigtspunt beschouwen. Hij bestreed de stelling des ministers van buitenlandsche zaken, dat de 24 artikelen hem tot eene wet moest strekken: zoo lang Holland bleef weigeren ze aan te nemen, en de voorbehoudingen der mogendheden van kracht waren, kon dat tractaat Belgie niet onbepaald binden, ofschoon het al de eenige band was, die tusschen Belgie en Europa bestond. De misslagen van het bestuur waren, dat het de regten van Belgie niet genoeg had doen gelden en aan het vertrouwen van het leger te kort had gedaan. De spreker verklaarde voor onwaar het gestelde in het 48ste protocol, de schuld betreffende, dat Belgie, zoo als de hollandsche gevolmagtigden beweerden, met eene schuld van vier millioen van fransche herkomst ware bezwaard geweest; vele andere punten haalde hij nog aan, om het bewind deszelfs zwakheid te verwijten, gelijk als de betaling van *f* 600,000 voor de Schelde- en Maasvaart, de regten van Belgie op Limburg, Luxemburg en Zeeuwsch-Vlaanderen, (!) waartoe bij het traktaat van Campo-Formio bijbragt. De Antwerpsche werf was bij het tractaat van Parijs aan Belgie toegekend; men had niets gedaan om al die onregtvaardigheden te herstellen, zoomin als die ten aanzien van de vloot, de gemeenschappelijk verkregen koloniën (!!) enz. enz.

De heer *Gendebien* sprak insgelijks breedvoerig in denzelfden geest, ofschoon hij zeide, dat zijn voorganger hem het negen tiende deel zijner taak bespaard had. Beide leden klaagden onder anderen ook over den hoon, dien men gestadig op de Schelde moest verduren: voor weinige dagen had de belgische vlag nog voor de hollandsche bij Lillo, moeten gestreken worden; met geschut gewapende vaartuigen waren voor Calloo gekomen, en men had geen kanon om ze af te weren. De heer *Gendebien* eindigde met te voorspellen, dat het Belgie als Polen zou gaan. Frankrijk en Engeland zouden de verdeeling van Belgie gedoogen; en een fransch minister zou nog eenmaal op de tribune komen zeggen, dat de orde te Brussel heerschte!

De heer *Nothomb* trachtte de onderscheiden aanvallen zooveel mogelijk te wederleggen; doch moest tevens vooraf erkennen, dat het hem hoogst bezwaarlijk vallen zou, op de menigte van beschuldigingen behoorlijk bescheid te geven. — De voortzetting der discussien zal heden plaats hebben.

— De senaat heeft gisteren het nieuwe voorstel der commissie waarbij de branderijen in klassen worden verdeeld en het regt op den accijns verhoogd, aangenomen; deze wet is daardoor alsnu geheel van aard en strekking veranderd.

— De luitenant-generaal in Oostenrijksche dienst, prins *Louis de Rohan*, is te Brussel aangekomen.

— Door den minister van financien moet, nog voor de paaschvacantie, bij de wetgevende kamers nieuwe provisionele credieten worden aangevraagd, om in de behoeften voor het tweede trimester, of voor 't minst voor die van de maand April te voorzien.

— Het stedelijk bestuur dezer stad heeft besloten het cholera-hospitaal, thans in het paleis der nationale nijverheid gevestigd, voorloopig in den tegenwoordigen toestand te laten, uit vreeze voor de terugkomst der ziekte, gelijk de ondervinding in andere landen bewezen heeft het geval te kunnen zijn.

— Uit Antwerpen schrijft men dat eene maatschappij het voorstel had gedaan om tegen 1°. Augustus eene stoomboot voor de overvaart naar het Vlaamsche Hoofd te leveren. Voorts schrijft men [illegible] het aan de visschersvaartuigen, die gewoon waren [illegible] gelegd, verboden [illegible] visch op te koopen; ook was [illegible] onlangs.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten Maart.

Volgens het *Journal du Commerce* zoude het ministerie voor een paar dagen het stellig besluit hebben genomen, om dadelijk na het eindigen dezer zitting der wetgevende kamers eene volgende te openen. Omstreeks de helft der maand April meent men dat de discussien over het budget in de beide kamers zouden zijn ten einde gebragt; de koning zou alsdan in persoon de tegenwoordige bijeenkomst sluiten en onmiddellijk daarna eene ordonnantie doen voorlezen, waarbij de vertegenwoordiging op nieuw wordt bijeengeroepen.

— De *Moniteur* deelt heden morgen een rapport mede, dat gisteren in de kamer van gedeputeerden ten aanzien van het voorstel, om de zaak van den voormaligen kassier der schatkist, *Kessner*, aan een nieuw onderzoek te onderwerpen, werd uitgebragt. De commissie eindigt dit verslag met de conclusie, dat de kamer zoude verklaren, dat de tijdelijke minister van financien, baron *Louis*, in geenen deele verantwoordelijk kon zijn voor het verlies, ter dier zake door de schatkist geleden.

— Het *Journal des Debats*, dat sints eenigen tijd met het ministerie soms in gevoelen verschilt, doch niet te min gehouden wordt onder deszelfs invloed geschreven te worden, bevatte gisteren een uitgebreid betoog, dat men de kolossale magt van Rusland door een verbond van de overige Europesche staten moet weerstand bieden, daar men toch anders gevaar liep dat dezelve zich langzaam doch zeker zoude uitbreiden.

— De vrijspraak der beschuldigden in de zaak der stoomboot *Carlo Alberto*, en het oproer van Marseille, hebben in die stad bij de nationale garde en de bezetting eenen zeer ongunstigen indruk gemaakt. Zoodra het berigt ontvangen werd, heeft de eerste hare wachtposten verlaten, en de kommandant van het departement is genoodzaakt geweest eene zeer ernstige dagorde uit te vaardigen, om ook de troepen van linie tot hunnen pligt terug te brengen.

— Ofschoon de bezorgdheid voor ernstige onlusten te Lyon tot op dit oogenblik niet geregtvaardigd is, schijnt er echter onder de bevolking dier belangrijke stad een geest van ontevredenheid te heerschen, die al spoedig en bij de geringste aanleiding, tot dadelijkheden konde overslaan. Een aantal werklieden hebben zich verbonden, om niet anders dan tot een verhoogden prijs in de zijde-fabrieken te arbeiden, en daar nu de fabrikanten door mededinging van vreemden verhinderd worden aan die eischen te voldoen, staan de zaken genoegzaam stil en wordt de armoede van dag tot dag grooter. Tusschen de dagbladen van onderscheidene kleur wordt over de middelen, die geschikt zouden zijn in deze zwarigheden te voorzien, eenen vrij hevigen strijd gevoerd. De tolken van het ministerie geven aan de werklieden de schuld, zeggende, dat zij door het weigeren van arbeid van kwaad tot erger komen, en door oproerstokers aangezet worden, om de rust te verstoren. De liberale dagbladen willen daarentegen, dat men de fabrikanten tot het betalen van een hooger loon als 't ware zal noodzaken, terwijl eindelijk de koningsgezinde gouden bergen beloven, indien eenmaal door den wil der natie het vorig stamhuis is hersteld.

— De fondsen waren heden (25 *Maart*) genoteerd: de 5 pCt. kont. 101,15; op tijd 101,30; de 3 pCt. kont. 78; op tijd 78,05; Nap. renten kont. en op tijd 90,90; Sp. perpet. 71 kont.; 71 op tijd; Sp. 3 pCt. [illegible]

NEDERLANDEN.

BREDA, den 28sten Maart.

Tegen den twintigsten der volgende maand, of daar omstreeks, wordt Zijne Koninklijke Hoogheid Prins *Albert* van Pruissen [illegible] zijne gemalin, Prinses *Marianne*, te 's Gravenhage verwacht. Het hotel van Hoogstdezelve Koninklijke Hoogheden, op het Plein, wordt reeds tot ontvangst van het doorluchtig paar in gereedheid gebragt.

— Men verneemt, dat de graaf *de Rossi*, chargé d'affaires aan ons Hof van wege het koningrijk Sardinien, is terug geroepen en door eenen anderen zal worden vervangen, die echter [illegible] niet wordt genoemd.

— In de Amsterdamsche Courant leest men [illegible] van den 25sten: » Heden [illegible] in den ouderdom van 73 jaren, de heer [illegible] *Lugert* [illegible], van de synode van [illegible] Luthersch kerkgenootschap, sedert zes-en-twintig jaren Leeraar bij die gemeente alhier, ridder van de orde

van den Nederlandschen *Leeuw*, enz. Rijkdom van denkbeelden, zuiver godsdienstig gevoel, reinheid van hart, waarheidsliefde, menschenmin, trouwe pligtsbetrachting en vele voortreffelijke hoedanigheden kenmerkten hem. Zijn gemis wordt diep betreurd door allen die hem regt kenden."

— Het *Algemeen Handelsblad* van den 20sten dezer bevat het slot van een uitvoerig betoog, getiteld: *kort overzigt der onderhandelingen te Londen*, waarin dat blad de handelingen onzer regering, opzigtelijk derzelver vredelievende bedoelingen regt laat wedervaren. Het deed ons bijzonder veel genoegen te ontwaren, dat wij over dat punt eenstemmig met genoemd blad denken. Alle onze vertoogen hebben steeds de strekking gehad de waarheid van dat gestelde te bewijzen, waartoe trouwens geene kunstgrepen behoefden aangewend te worden, dewijl de mededeelingen, door den minister van buitenlandsche zaken aan onze kamers in onderscheidene tijdperken gedaan deze waarheid genoeg hebben doen blijken. Door die waarheid zoo veel in ons vermogen was toe te lichten, hebben wij het vertrouwen op de handelingen onzer regering meer en meer zoeken te bevestigen; en daar men de overtuiging had, dat de Koning niet anders dan eenen eervollen vrede beoogde, gaven wij tevens te kennen, dat het ons niet slechts overbodig, maar zelfs gevaarlijk, toescheen, nog te willen betoogen dat de regering vrede *moest* maken, dewijl men daardoor op de verkeerde gedachten konde komen, dat zij deze wenken *noodig* had. De regering toch heeft blijken genoeg gegeven dat zij, zoo goed als wij allen, van het belang des vredes overtuigd was, en bij dat bewustzijn had men het kunnen laten berusten, wanneer men slechts en de *gepaste toegevendheid*, en ook tevens de *gepaste standvastigheid* der regering had toegejuicht, zooals wij zulke waar het pas gaf steeds hebben trachten te doen. *Meer* te bewijzen en te betoogen, was, naar ons inzien, *niets* bewijzen. Beter, dunkt ons, ware het geweest dat het *Algemeen Handelsblad*, dat immers buitenlands zoo veel gelezen wordt, zich gelijk ware gebleven met hetgeen het in 1831 en in het begin van 1832 had beleden. Vele verkeerde uitleggingen bij den vreemde had het daardoor vermeden, en zijn vaderlandlievend gevoel dan niets te lijden gehad; 't geen nu toch, zoo wij veronderstellen, diep gekrenkt moet zijn, van zich te zien beschouwd als de vriend onzer vijanden! Welk regtgeaard Nederlander toch zou het genoegen doen, door een *Courrier Belge*, door een *Emancipation*, door een *Journal des Débats*, en door zoo vele andere bladen, - die zich bij elk ongeluk, dat Oud-Nederland overkomt, verheugen en hunne partijen tot de vernedering van ons dierbaar vaderland aanzetten, - lof te zien toezwaaijen, en daarentegen door die vreemde bladen, welke elke gelegenheid aangrijpen, om de onregtvaardigheden aan te toonen, die het land onzer geboorte worden aangedaan, te zien misprijzen zoo niet verachten. Wanneer men het niet beter wist, zou de hoogschatting der eerst bedoelde bladen bewijs genoeg zijn, dat het *Handelsblad* eene staatkunde voorstond, die tegen het belang van Oud-Nederland aandruischt, en welligt is het deze hoogschatting die het Antwerpsche *Journal du Commerce* aanleiding heeft gegeven, het *Handelsblad* iets ten laste te leggen, dat wij zelfs niet durven herhalen.

Neen, verzekerd houden wij ons, dat de redactie van dat blad er onder moet lijden, hare bedoelingen zoo verregaande door vreemden miskend te zien; eene miskenning, waarvan vele inlanders zelfs niet vrij zijn. Ook met de beste bedoelingen kan men dwalen. De bedoelde redactie moge zich intusschen verzekerd houden, dat ware zij getrouw gebleven aan het betoogde in zoo vele schoone en krachtige artikels, vroeger bij vele onzer groote gebeurtenissen - als b.v. bij *den dood van van Speyk*, *den tiendaagschen veldtogt* enz. enz. - medegedeeld, de onverzoenlijke vijanden van ons vaderland steeds de hare zouden zijn gebleven, gelijk zij zulks weder onmiddellijk worden zullen, zoodra de strekking van gemeld blad tot hunne oogmerken minder dienstig zal zijn, hunne listige pogingen minder in de hand zal werken.

Genoemde redactie zou ook alsdan gewisselijk wel doen, het betoogen van *ongerijmde zaken* achterwege te laten; waaronder wij voornamelijk begrijpen een zoodanig: dat *hier te lande eene partij bestaat die den oorlog wenscht.*

— Hoezeer sommige belgische bladen geen laster sparen en alles aangrijpen, wat maar eenigzins zou kunnen strekken, om de eer van den achtingwaardigen opperbevelhebber der citadel te bezwalken, kan weer daaruit blijken, dat een der Antwerpsche bladen (*de Phare*) dezer dagen tot tweemalen toe, ofschoon de eerste maal reeds gelogenstraft, heeft durven staande houden, dat de meubelen van den generaal *Chassé*, die in het huis te Antwerpen door hem bewoond zich bevinden, voor de achterstallige huishuur aangeslagen waren en openbaar zouden verkocht worden. Het getuigenis van de eigenaresse van het huis, Mevrouw de Wed. *Poitevin de la Croix*, openlijk in het *Journal du Commerce* geplaatst, en houdende dat de generaal de volle huur tot op 31 december ll. toen het huurcontract ten einde liep, aan haar betaald had, - is noodig geweest om den vuigen lastenaar tot zwijgen te brengen.

— De middelen die men tegenwoordig tot het redden van de lading van schepen, welke in de nabijheid van de kust schipbreuk geleden hebben bezit, zijn tot zulk eene volkomenheid gebragt, dat men onder anderen van een vaartuig, *de Thetis*, 'twelk in 1830 met eene lading van 800,000 dollars waarde op de Brazilische kust gezonken was, voor 750,000 dollars heeft kunnen redden. Er is tegenwoordig voor de engelsche admiraliteit een proces hangende, tusschen den admiraal *Backer* en den scheeps-kapitein *Dickenson*, over de som die ieder hunner toekomt, voor het deel dat zij aan het behouden van deze lading hebben.

'S GRAVENHAGE, den 27sten Maart.

Eergisteren is alhier overleden, in den ouderdom van 88 jaren, de hoog geb. heer *Willem Lodewijk* graaf *van Wassenaar Starrenburg*, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

— Morgen zal de Eerste Kamer eene zitting houden, om over de bij haar aanhangige ontwerpen te raadplegen.

— Naar eene aankondiging van den minister van finantien is thans de 159ste loterij vastgesteld, die uit 20,000 loten, 10,000 prijzen en eene premie zal bestaan en alzoo groot is een bedrag van *f* 990,000. De collecte zal op Maandag 6 Mei aanstaande geopend en op Zaturdag 18 daaraanvolgende worden gesloten. De eerste klasse zal worden getrokken op Maandag, Dingsdag en Woensdag den 3, 4 en 5 Junij, de tweede op Maandag, Dingsdag en Woensdag den 17, 18 en 19 Junij, de derde op Maandag, Dingsdag en Woensdag den 1, 2 en 3 Julij, de vierde op Maandag, Dingsdag en Woensdag den 15, 16 en 17 Julij en de vijfde op Maandag, Dingsdag, Woensdag en Donderdag den 29, 30 en 31 Julij, en 1, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21 en 22 Augustus, terwijl de 100 laatste Nos. op Vrijdag den 23 Augustus zullen worden getrokken.

— Het ter algemeene landsdrukkerij gedrukte en door de Staats-courant aangekondigde werk van Jhr. *J. C. H. van Hoorn van Burgh*, hoofd-inspecteur van het kadaster, getiteld: *Beschouwing van de Kadastrale uitkomsten in Zuid-Holland*, wordt door eene uitgebreide Memorie voorafgegaan; waarin in het breede wordt aangetoond wat er met het werk van het kadaster heeft plaats gehad, hoe deszelfs uitkomsten zijn onderzocht en overwogen, met hoeveel zorg men aller belangen heeft in het oog gehouden, de noodzakelijkheid aangeduid om een beteren grondslag dan dien van de bestaande verponding, die toch steeds aan verandering onderhevig is, voor eene evenredige belasting aan te nemen, en waarin de klagten wegens te hoog opgedrevene waarderingen, vooral, zoo niet geheel, wordt toegeschreven aan de op den landbouw en de landeigendommen drukkende omstandigheden van de lage pachten van 1824, 1825 en 1826, mitsgaders de ongelukkige waterjaren van 1828, 1829 en 1830. — De kantons die bijna niets dan Weilanden bevatten zijn: Rotterdam, Schiedam, Delft, Leiden, 's Gravenhage, Woerden, Schoonhoven, Gouda, Haastrecht en Sliedrecht.

Tot de geheel aan den graanbouw toegewijde kantons, behooren Goedereede en Sommelsdijk, Dordrecht, Ridderkerk, Beijerland en Strijen en Brielle. En tot die, welke als gedeeltelijk graanbouwend en gedeeltelijk zuivelmakend te beschouwen zijn, de kantons Voorburg, Woubrugge, Katwijk, Noordwijk, Naaldwijk, Vlaardingen, Alphen, Hilligersberg, Vianen en Gorinchem.

Het getal grondeigenaren in Zuid-Holland bedraagt, volgens de tellingen van het kadaster, 54,403, die in bezit hebben: aan perceelen 603,418, aan bunders land 303,541. De opbrengst van de gebouwde eigendommen wordt berekend op *f* 7,988,657,77, en van ongebouwde eigendommen *f* 6,974,040; te zamen *f* 14,962,697,77, waarvan voor polderlasten moet worden afgetrokken *f* 1,008,777,36. Het zuiver belastbaar inkomen der provincie wordt derhalve geschat op *f* 13,953,920,41; de hoofdsom van de grondbelasting in 1831 heeft bedragen *f* 1,990,982,80, die naar het kadaster zal bedragen *f* 1,769,577,76; de provincie zal alzoo met eene som van *f* 221,403,05 ontlast worden.

Zuid-Holland bezit aan bouwland eene waarde van *f* 2,356,837, tuinen *f* 246,735, boomgaarden *f* 194,653, wei- en hooilanden *f* 4,318,786,30, dijken, uiterwaarden en lage landen *f* 184,859, bosschen *f* 381,981, riet- en [illegible] en moerassen *f* [illegible],297, zandplaten, slikken, geest- en duingronden *f* 15,615, [illegible] van overvaart, visscherij en eendekooi 58,969, vaarten, kanalen, vlietherijen en wateringen *f* 21,923, erven en andere eigendommen *f* 181,966; in het geheel 285,079 bunders, eene opbrengst bevattende van *f* 7,988,657, waarvan de middelprijs is *f* 28.

Zuid-Holland, eene bevolking van 479,565 zielen bevattende, heeft 75,658 woonhuizen, waarvan de waarde op *f* 6,080,663 wordt geschat, en alzoo *f* 80 voor elk huis als middenprijs oplevert en 6 [illegible] zielen per huis. Het telt [illegible] pakhuizen, stallen en schuren, waarvan de waarde op *f* 569,663 geschat wordt, en 83,263 fabrijken, die eene waarde van *f* 6,974,040 inhouden.

De huur-contracten van 1816 - 1826, die ten grondslag der kadastrale operatiën hebben gestrekt, hebben in de provincie de navolgende uitkomst gegeven: Aantal akten 15,986, bunders daarin begrepen 73,686, pachtprijs, na aftrek der onderhouds-kosten ƒ 2,258,514, schatting ƒ 2,258,308.

De huur-contracten van 1812 - 1826, met weglating der twee duurste en twee goedkoopste jaren, en alle publieke pachten, hebben den navolgenden uitslag opgeleverd: aantal akten 6,133, bunders daarin begrepen 52,100, pachtprijs, na aftrek der onderhoudskosten ƒ 1,665,437, schatting ƒ 1,649,894.

Zuid-Holland telt 28 hoogheemraadschappen, grootwaterschappen gemeenelanden, voormolens, dijkkollegien, ambachten enz., en in het kort besturen of kollegien die de polderdienst waarnemen. Het aantal bunders, waarover die besturen hunne magt uitstrekken, bedraagt 239,254; hunne uitgaven beloopen jaarlijks ƒ 576,034, de gewone kosten van onderhoud worden gerekend op ƒ 284,017 en de administratiekosten geschat op ƒ 154,551, zoodat de verhouding der administratiekosten tot het bedrag der uitgaven 27 ten honderd beloopt.

Uit dit een en ander blijkt genoegzaam, dat gemeld werk, zoo door deszelfs statistische berekeningen en opgaven, als om deszelfs beschouwingen omtrent het kadaster en der oorzaken van eenige onevenredigheid in dat werk, algemeen belangrijk kan worden geacht.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 25sten Maart.

In de zitting der kamer van afgevaardigden der Wurtemburgsche standen van den 22sten dezer, is een nader ministerieel rescript ingekomen, waarin van koningswege wordt te kennen gegeven, dat de inhoud van het adres, hetwelk op den 13den te voren werd aangeboden, even als de geest die de kamer in andere beraadslagingen heeft geleid, alle hoop heeft benomen, om de belangen van het volk, met het wederkeerig vertrouwen, dat tusschen de regering en de standen tot welzijn van het land onmisbaar is, in overweging te nemen. Dien ten gevolge werd in dezelfde zitting door het hoofd van het departement van binnenlandsche zaken een koninklijk dekreet voorgelezen, waarbij de tegenwoordige vergadering der standen wordt ontbonden, haar slechts den tijd gegeven om eene permanente kommissie uit haar midden te benoemen, en voorts nieuwe verkiezingen tot eene aanstaande vergadering worden uitgeschreven.

— De regering van het kanton Bazel heeft onder dagteekening van den 21sten dezer eenen rondgaanden brief aan de gemeenten van dit kanton verzonden, waarbij dezelve vermaand worden, zich door het opnemen der afgevaardigden van Liestall in de bondsvergadering niet van het spoor te laten brengen, doch tevens zich met goedwilligheid jegens de afgescheidene gemeenten te gedragen, en alle willekeur of geweld, dat tot voorwendsel van dadelijkheden zoude kunnen strekken, te vermijden.

— Onder dagteekening van den 25 februarij deelt de *Augsburgsche Zeitung* eene nadere bijzondere correspondentie van Konstantinopel mede, welke voor het behoud des vredes minder gunstig luidt: *Ibrahim*-bassa namelijk zoude bij het bezetten van Smijrna den Turkschen gouverneur der stad gevangen hebben gezet, en alle Turksche goederen, aan boord der schepen in de haven liggende, in beslag hebben genomen. Wanneer men ook die onverwachte voorwaartsche beweging, hetzij door de noodzakelijkheid om het leger van voedsel te voorzien, hetzij door het voornemen om hetzelve over zee naar Egypten terug te voeren, mogt kunnen ontschuldigen, dan schijnen toch deze maatregelen weinig met de voorgewende vredelievende gezindheid [illegible] te stemmen. Dezelfde berigtgever voegt er intusschen bij, dat de Sultan zeer gerust schijnt en bedacht is om later het geleden verlies te herstellen, waartoe men ijverig aan de reorganisatie van het leger werkzaam blijft.

De Cachemiren-Schalls.

(*Correspondentie van l'Europe littéraire.*)

RUSLAND. — *Nishni-Novogorod*, *15 Augustus.*

Ik heb u voor mijn vertrek beloofd, voor *l'Europe littéraire* u te zenden, [illegible] mij toescheen de aandacht uwer lezers te kunnen boeijen. Ik heb [illegible] een tooneel bijgewoond, waarin ongetwijfeld veel belang [illegible] stellen uwe beminnelijke landgenooten; ik spreek niet van de mannen, dewijl de zaak Cachemire-schalls betreft. Weinige uwer dames vermoeden, bij haar verlangen naar deze kostbare vachten, op welke wijs de [illegible] worden, waardoor zij dezelve bekomen; welligt zal het haar [illegible] te vernemen.

In 1816 ontstond er op de grenzen van Europa en Azië in een klein dorp brand, en [illegible] het [illegible], die in de bebouwde streken onzer westersche steden schier ongemerkt zou zijn voorgevallen, veroorzaakte eene verbazende woonplaats-verandering naar de woestere oevers van den Wolga.

Het dorp Makarieff, vermaard te dier tijd door de kermis, die er jaarlijks in de maand Julij gehouden werd, werd niet alleen verteerd; — met met het dorp werden door de vlammen ook de gebouwen vernield, die tot magazijnen en winkels voor de jaarmarkt strekten, welke laatste, ten gevolge dier verwoesting, naar Nishni-Novogorod werd overgebragt, waar dezelve tegenwoordig gehouden wordt. Sedert lang had het Russisch gouvernement, uithoofde de ligging dezer stad, aan de zamenvloeijing van den Oka en den Wolga, deze verplaatsing gewenscht; de gebeurtenis waarvan wij spreken besliste haar.

Met eene voortvarendheid, den Russen zoo bijzonder eigen, worden er te dezer plaats binnen eene maand tijds duizende winkels opgeslagen. Herbergen, koffijhuizen, een schouwburg, danszalen, eene menigte geverwde houten en smaakvol aangelegde gebouwen ziet men er plotseling oprijzen. Een druk gewoel van lieden uit alle oorden heerscht te Nishni. Russen uit alle provincien van het keizerrijk; Tartaren, Tschouvachers, Tscheremissers, Kalmukken, Bouchariers, Georgiers, Armeniers, Persianen, Indianen, Polen, Duitschers, Franschen, Engelschen, zelfs Amerikanen worden er door handelontwerpen heengedreven. In weerwil der verschillende talen en kleederdragten, heerscht onder die menigte de volmaakste orde. De rijkdommen binnen den omtrek van een paar uren opeen gehoopt, zijn onberekenbaar. Lionsche en Asiatische zijden stoffen, Siberische pelsen, Oostersche paarlen, Fransche en Grieksche wijnen, Chinesche en Persische koopwaren leggen daar neven de geringste voorwerpen. Onder de kostbare voortbrengselen nu, die onbetwistbaar den eersten rang bekleeden, zijn de Cachemire-schalls.

Het sluiten van een koop voor dit voorwerp van weelde is een soort van contract. Ook geschiedt dezelve altijd in tegenwoordigheid van getuigen. Door een mijner vrienden die wenschte te koopen eens verzocht die rol op mij te nemen, ging ik met de andere getuigen, mijne ambtgenooten, en twee Armenische makelaars naar de markt. Wij hielden stil voor verscheiden steenen gebouwen zonder dak, en werden eindelijk eene soort van kelder binnen geleid. De Indiaan die denzelven bewoonde had zijne onmetelijke rijkdommen in tachtig balen tegen den muur gerangschikt, de een op den anderen gestapeld; het waren de eenige koopwaren die hij had. Een deel der schalls van de grootste waarde wordt verkocht, zonder dat de kooper vooraf iets meer dan het buitenste ziet; nimmer legt hij dezelve uit, of ziet ze na, en evenwel is hij volkomen onderrigt van de hoedanigheid van elk derzelve, door middel van eenen beschrijvenden catalogus, welken de makelaars met groote moeite uit Cachemire weten te krijgen. Wij plaatsten ons op den grond neder, zonder een woord te uiten; de makelaars, de bemiddelaars bij deze soort van handel, bestierden alles.

Na alvorens den kooper en verkooper in eene tegenovergestelde rigting van het vertrek te hebben geplaatst, gingen zij onafgebroken van den een naar den anderen, hen aan het oor fluisterende en de wederzijdsche voorslagen overbrengende.

Deze vertooning duurde zoo lang tot de gevraagde en aangeboden prijzen elkander zoo nabij kwamen, dat zij de hoop gaven op eene schikking. Toen werden de schalls voor den dag gehaald en de beide contracterende partijen begonnen te onderhandelen. De verkooper spreidde zijne waar uit en vijzelde haar hoog op; de kooper beschouwde ze met minachting en vergeleek met een oogopslag de getallen en merken. Toen werd het tooneel warm; de kooper deed een bepaald aanbod; de koopman stond op, als wilde hij zich verwijderen; de makelaars riepen hem luidkeels terug, zij weerhielden hem met geweld; zij spraken met drift, maakten eene geweldige beweging; de een trok hem regts, de ander links; 't was een leven, eene verwarring, onmogelijk om te beschrijven. De arme Indiaan speelde daarbij eene hoogst lijdelijke rol; intusschen werd hij niet al te erg mishandeld, zooals men mij verzekerd heeft, dat vrij gemeenzaam gebeurt.

Vervolgens ging men over tot het derde bedrijf, 't welk bestaat in elkaar de hand te geven en dat op de ruwste wijze geschiedt. De makelaars pakten den koopman aan, en poogden deszelfs hand in die van den kooper te sluiten, welke deze geopend hield, onder vernieuwing van zijn aanbod. De Indiaan verzette zich, hield vol, worstelde zich los, en wikkelde zijne hand in [illegible] van zijn kleed, terwijl hij zijne eerste prijs-aanbieding op eenen jammerhartigen toon herhaalde. Na langen tijd twistens, kwam men een oogenblik tot bedaren, als 't ware om versche krachten voor een nieuw krakeel in te zamelen; daarop begon de drukte in het leven van voren af aan. De makelaars maakten zich eindelijk met geweld van des koopmans hand meester, en bragten dezelve, in weerwil zijner tegenkanting en geschreeuw, in die van den kooper.

Als met een tooverslag, volgde daarop eene volkomene stilte. De Indiaan slaakte diepe zuchten en beklaagde zich met eene stem om medelijden te krijgen, dat men hem te veel geweld had aangedaan. De makelaars wenschten den kooper geluk, en gingen op hunne beurt zitten, ten einde tot de laatste ceremonie, de aflevering van de goederen over te gaan. Al wat tot nu toe was voorgevallen, was een louter, maar [illegible] kluchtspel, uithoofde de Indiaan, door zijne [illegible] gelooven dat hij bedrogen was. Ware hij minder [illegible] en gesmoten; had hij in de lenden en op het hoofd geen [illegible] de belangstelling der handelende [illegible], ware zijn arm van het stevig drukken niet bont en blaauw geweest, hij zou tot de volgende jaarmarkt over zijn verkoop berouw hebben gehad, en het dan hoogst moeijelijk zijn geweest hem tot eenige schikking te bewegen. Bij de tegenwoordige zaak had de Indiaan

230,000 roebels gevraagd en was tot op 180,000 gedaald; van welke hij nog 20 aan de makelaars betaalde.

Wij zetteden ons allen, verkooper, kooper, makelaars, tolken en getuigen, met de beenen kruisling op een tapijt met breede franjes neder. Men diende ons ijs in kleine vasen van Chineesch porselein. In plaats van lepels bedienden wij ons van paarlemoeren spanen, aan een zilveren heft, door middel van een robijn, smaragd, turquois of anderen kostbaren steen, gehecht. Na het gebruiken dezer ververschingen, werden de koopwaren afgeleverd.

Alle de merken werden nogmaals nagezien en naauwkeurig bevonden. Het tijdstip van betaling gaf nog tot eenige moeijelijkheden aanleiding; toen eindelijk alles geregeld was begon elk zijn gebed te doen. Ik deed gelijk de overigen; doch werd intusschen getroffen over de onderscheidene geloofsbelijdenissen van de personen die tot het gezelschap behoorden. Er waren Indianen die *Bramah* en andere afgoden aanbidden; Tartaren die hun welzijn aan *Allah* en deszelfs profeet *Mahomet* toebetrouwen; twee Persianen, aanbidders van het vuur; een Kalmuksch officier, die in de Dalla Plama het levend beeld der Godheid zag; een Moor, die ik weet niet welk onbekend wezen vereerde; eindelijk drie Christenen, een Armenier, een Griek, en ik, die tot de luthersche geloofsbelijdenis behoor. Dergelijk een voorbeeld van verdraagzaamheid heb ik nergens elders gezien.

LIEFDE GIFTEN voor den Vrijwilliger *Morre*, zijn linkerhand en tegelaarm bij de Belegering van het Citadel verloren hebbende.

Sedert de vorige opgave is voor opgemelden wederom ontvangen:

Van een onbekenden, 1 coupon.	*f* 1,25.
Van *A. Z.* te Kralingen, 1 coupon.	- 7,50.
Van Mejufvrouw *C. H.* te Geertruidenberg.	- 5,00.
Van *D. B.* te Bergen-op Zoom.	- 2,00.
	f 15,75.
Bedrag der vorige opgaven.	*f* 1,423,20⁵.
TOTAAL.	*f* 1,438,95⁵.

BREDA, *den 28sten Maart 1833.*

BROESE & COMP.

M. REITER,

GODSDIENSTIG HANDBOEK

VOOR

NADENKENDE EN WELGEZINDE

KATHOLIJKE CHRISTENEN.

Het zal niet noodig zijn, iets tot aanprijzing te zeggen van dat voortreffelijk boek, waarin alles gevonden wordt, wat een Katholijk in een Gebedenboek met mogelijkheid kan verlangen; — van dat voortreffelijk boek, waarvan Zaliger de Hoogwaardige Apostolische Vicaris ADRIANUS VAN DONGEN, in zijne Goedkeuring, de lezing den meer geoefenden Christenen met allen nadruk heeft aanbevolen, bij de wensch-uitboezeming, dat het voor velen eene Wekstem moge wezen tot een Godsdienstig leven, en menigvuldige vruchten van Christelijke deugd voortbrenge; en de Hoogwaardige, — mede reeds overleden, — Aartspriester JOANNES CRAMER, insgelijks in zijne Goedkeuring, heeft getuigd, dat het bekwaam is, voor God alléén te leeren leven, werken en lijden; — van dat voortreffelijk boek, hetwelk bij *Neêrlands* Katholijken zulk een goed Vertier heeft gevonden, dat de geheele oplage er van is UITVERKOCHT, en in hunne tijdschriften met den meesten lof is beoordeeld; terwijl de *Vaderlandsche Letteroefeningen* betuigden, zich verpligt te achten, dit boek niet slechts aan alle Katholijken, maar zelfs aan alle Protestanten, die zich, bij onderscheidene feestgelegenheden, in Geloof, Hoop en Liefde wenschen te versterken, met den meesten nadruk aan te prijzen.

De prijs in Carton *f* 2,50, Fransche band *f* 3,50, Maroquin *f* 4,20, in Parijsche Prachtbanden *f* 7,00.

Dit belangrijk werk, door de Boekhandelaars BROESE & COMP. te *Breda*, uitgegeven, en met veel succes gedebiteerd, is bij de meeste Boekhandelaars in ons Rijk verkrijgbaar.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, 27 Maart 1833.

		geb.
NEDERLAND, Werkelijke schuld, $2\frac{1}{2}$ pCt.	*f* $45\frac{5}{8}$ à 46	$45\frac{7}{8}$
Uitgestelde schuld.	- $1\frac{1}{8}$ à $1\frac{1}{4}$	$1\frac{3}{16}$
Kansbiljetten.	- $19\frac{1}{2}$ à $20\frac{1}{4}$	$19\frac{3}{4}$
Amortisatie Syndicaat, $4\frac{1}{2}$ pCt.	- 77 à $77\frac{3}{4}$	$77\frac{1}{2}$
Idem idem, $3\frac{1}{2}$ pCt.	- 64 à $64\frac{3}{4}$	$64\frac{1}{2}$
Oorlogs-lasten 1830 à 5 pCt.	- 97 à $97\frac{1}{2}$	$97\frac{1}{4}$
Vrijw. geldl. 1831 à 6 pCt.	- $101\frac{1}{4}$ à $101\frac{3}{4}$	$101\frac{1}{2}$
Nieuwe idem 1832 à 6 pCt.	- $84\frac{1}{2}$ à $85\frac{1}{2}$	$85\frac{1}{4}$
Schatkistbiljetten, 6 pCt.	- $100\frac{1}{2}$ à $101\frac{1}{4}$	101
Handel-Maatschappij, $4\frac{1}{2}$ pCt.	- 88 à $88\frac{1}{2}$	
FRANKRIJK, inschr. op 't Grootboek 3 pCt.	- 78 à $78\frac{1}{4}$	
RUSLAND, Bij *Hope en Comp.*, 5 pCt.	- $97\frac{1}{2}$ à 98	$97\frac{3}{4}$
Bij dezelfde 1828/29, 5 pCt.	- $98\frac{1}{2}$ à $99\frac{1}{2}$	$99\frac{1}{4}$
SPANJE, Certific. Amst., 5 pCt.	- $64\frac{1}{2}$ à 65	$64\frac{3}{4}$
Dezelfde 3 pCt.	- $43\frac{1}{2}$ à $43\frac{3}{4}$	$43\frac{5}{8}$
Uitgestelde schuld	- 12 à $12\frac{3}{4}$	$12\frac{1}{2}$

---

* * Er wordt tegen 1o. Mei 1833, in de groote Societeit te * *Gorinchem* gevraagd, een JONGELING niet beneden de achttien jaren oud, geschikt tot het bedienen en tevens kunnende dienen bij de Biljard; die daartoe genegen zijn, vervoegen zich liefst in persoon bij den Kastelein derzelver Societeit.

MAATSCHAPPIJ

tegen het Verlies van

VELDGEWASSEN.

De ondergeteekende brengt bij deze ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat door hem het Agentschap is aanvaard der nieuw opgerigte Maatschappij van Onderlinge Waarborg tegen het *Verlies van Veldgewassen*, door *Hagelslag, Stortregens en Windslagen*, ten gevolge van *zware onweersbuijen*, te *Rotterdam*; bestuurd door de Heeren C. en D. VAN NIEVELT.

Het moet vooral den Landlieden in deze omstreken aangeprezen worden, om in dezelve Maatschappij deel te nemen; daar, door de bijdrage van slechts eene geringe Contributie jaarlijks, hunne bij onvoorziene rampe geledene schade, in ruime mate wordt vergoed; en kunnende dus diegenen, welke verlangen mogten deelgenoot dezer inrigting te worden, zich bij hem Agent vóór den 15den Mei van elk jaar vertoogen, door wien hun de noodige inlichtingen deswegens zullen gegeven worden.

L. D. G. TEYCHINÉ,
Agent te *Breda*, wijk B. No. 223.

---

* * Die iets te vorderen heeft, verschuldigd is, of Goederen en * Papieren onder zich berustende mogt hebben, betreffende den overledenen dirigend Chirurgijn-Majoor W. J. BRINK; gelieven daarvan zoodra doenlijk opgave te doen aan den Heer E. BRINK, Kapitein-Kwartiermeester te *Deventer*.

MET HOOGE TOESTEMMING.

Het Gezelschap Operisten van *Amsterdam*, onder Directie van J. H. DESSAUR, zal het genoegen hebben, in den Schouwburg alhier, te Vertoonen:

Vrijdag den 29 Maart 1833. DER FREISCHÜTZ, groote vermaarde Opera in *vier* bedrijven, muzijk van *C. M. von Weber*, versierd met alle daartoe behoorende Costumes, Toestel en verder groot Spectakel. Na hetzelve: (In het Nederduitsch) DE ORCHESTMEESTER TOONEELDIRECTEUR, komieke Opera van *J. H. Dessaur*, zijnde dit Zangspel een vervolg van *de Kapelmeester van Venetië*.

Zullende de Directie alle pogingen aanwenden, om het *derde* bedrijf, betreffende *de Decoratiën der Wolfsluchi*, zoo luisterrijk als mogelijk daar te stellen.

Verwacht: *der Barbier von Sevilla*, *Johann von Paris* en *het Tyroler Concert.*

De Directeur brengt hierbij openlijk zijnen dank aan het Kunstminnend Publiek, dat zijn Gezelschap met zulk een ruimen bijval vereert. Het spoort hem aan, niets onbeproefd te laten die gunst verder waardig te doen blijven.

---

* * Te *Sluis* in *Zeeland* is te Koop: Een PAVILJOEN * SPRIETSCHIP met goede Inventaris, groot 80 ton, voormaals bevaren door wijlen Wm. HAK, Beurtschipper van *Sluis* op *Rotterdam* vice versa.

Nader onderrigt bij de Wed. van Wm. HAK, tot *Sluis* in *Zeeland*.

DE STOOMBOOT

TUSSCHEN DE STEDEN

ROTTERDAM en DORDRECHT,

zal, gedurende de maand April, in plaats van ten 2 ure na middag, ten half één ure van *Dordrecht* afvaren, en ten vijf ure van *Rotterdam*. In de overige uren van afvaart is geene verandering.

---

* * Bij BROESE & COMP., is steeds voorhanden: *

TOPOGRAPHISCHE KAART der Grensscheiding tusschen het *Oud Nederland* en de *Belgische Provinciën*, of wel der Zuidelijke verdedigings-linie van Noord-Nederland door het Koninklijk Leger thans bezet. Op de Schaal van een el voor een honderd duizend ellen. Vervaardigd onder Directie van den Kolonel en Directeur der Militaire Verkenningen J. E. VAN GENDT. Zijnde de voorschrevene Grensscheiding aangegeven voor zoo verre zij bepaald is, volgens het protocol der conferentie van Londen, van den 20ste Januarij 1831.

Deze Kaart strekt zich uit van de Noordzee of Vlaamsche kust tot de Pruissische of de oostelijke grenzen van het Rijk, en van de Willemstad, Geertruidenberg of 's Hertogenbosch zuidwaarts tot Brugge of Antwerpen, vormende deze uitgestrektheid een geheel in drie bladen van groot olifants formaat. Te weten de twee eerste bladen van 82 duimen, en het laatste van 70 duimen lengte en 55 duimen hoogte.

Voorts zal een vierde afzonderlijk blad het vervolg van Roermonde, en de Noord-Brabandsche grenzen der Provincie van Limburg of het voormalige Hollandsch gebied ten zuiden van Maastricht bevatten, hetwelk volkomen aan de groote Kaart zal sluiten.

Met het bijzonder oogmerk voor den dienst van het leger vervaardigd, geeft dezelve de Topographische en Statistieke aangelegenheden aan, welke op de Kaart uit te drukken en den burgerlijke beambten zoo wel als den militair nuttig zijn te kennen.

Het 4de of laatste Blad zal binnen kort het licht zien.

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.